

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پزشکی

توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران

ویرایش نخست

مهر ۱۳۸۹

مصوب کمیته برنامه‌ریزی
دوره پزشکی عمومی دانشگاه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پزشکی

**توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان دوره پزشکی عمومی
دانشگاه علوم پزشکی تهران**

ویرایش نخست

مصوب کمیته برنامه‌ریزی دوره پزشکی عمومی دانشگاه

مهر ۱۳۸۹

سبندی

دانشگاه علوم پزشکی تهران پس از ارزیابی جامع وضعیت دوره پزشکی عمومی خود که در سال ۱۳۸۷ در قالب "گزارش ارزشیابی جامع دوره پزشکی عمومی" ارایه گردید و نیز شناخت عمیق تحولات آموزش پزشکی در عرصه بین‌المللی تصمیم به بازنگری دوره پزشکی عمومی خود گرفته است. نقشه راه این بازنگری پس از رایزنی گسترده با اعضای هیأت علمی، صاحب‌نظران و نیز دانشجویان در چارچوب "سند چشم‌انداز بازنگری دوره پزشکی عمومی" تدوین شد و پس از تصویب شورای دانشکده پزشکی و شورای آموزش دانشگاه به تصویب شورای دانشگاه رسید.

بر اساس این سند، برنامه جدید دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران (پزشکی ۱۳۹۰) برنامه‌ای است مبتنی بر پیامدها. به این ترتیب دانشگاه علوم پزشکی تهران تعهد نموده است تا پس از تدوین توان‌مندی‌ها، تمامی اجزای برنامه آموزشی خود را برای تحقق آنها تنظیم نماید.

به منظور تحقق این امر جمعی از اعضای هیأت علمی و کارشناسان دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی در تلاشی چند ساله موفق شدند با مشارکت جمع کثیری از اعضای هیأت علمی دانشکده برای نخستین بار در طول حیات ۷۵ ساله دانشکده پزشکی، مجموعه مورد توافقی از توان‌مندی‌هایی را که انتظار می‌رود دانش‌آموخته دانشگاه علوم پزشکی تهران کسب کرده باشد، تدوین نمایند.

اینجانب ضمن سپاس‌گزاری از همه کسانی که به نحوی در این مسیر دشوار دانشکده پزشکی را همراهی نمودند، امیدوارم تا با همت بلند همه دست‌اندرکاران، شاهد بازنگری دوره پزشکی عمومی بر اساس توان‌مندی‌های تدوین شده و تربیت پزشکانی شایسته‌تر برای ارایه خدمت به آحاد جامعه ایرانی باشیم.

دکترفاطمه‌السادات نیری

رئیس دانشکده

فهرست

پیشگفتار ۱

قدردانی ۴

محورهای توان‌مندی‌ها ۶

تعاریف ۷

زیرمحورها و مصادیق ۹

واژه‌نامه ۲۹

پیشگفتار

یکی از چالش‌های اساسی در آموزش پزشکی، مشخص نبودن انتظارات و توان‌مندی‌هایی است که دانش‌آموختگان باید در پایان دوره کسب نمایند.

پژوهشی که توسط دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در زمینه شناخت چالش‌های آموزش پزشکی انجام شد، نیز ضعف فوق را در برنامه آموزش دوره پزشکی عمومی دانشگاه نشان می‌دهد. بر اساس یافته‌های پژوهش مذکور یکی از چالش‌های اساسی در دانشکده پزشکی که توسط تمامی گروه‌های ذی‌نفع (دانشجویان، اساتید، صاحب‌نظران آموزش پزشکی، مدیران و مسئولین دانشکده و دانشگاه) مطرح شده، عبارت است از "نامشخص بودن رسالت برنامه و توان‌مندی‌هایی که دانش‌آموخته رشته پزشکی لازم است دارا باشد."

در زمینه برنامه‌ریزی آموزشی با رویکردهای مختلفی روبرو هستیم. آنچه که نیاز دانشکده‌های پزشکی را پاسخ می‌گوید و می‌تواند نقصانی را که کارشناسان آموزش پزشکی به آن اشاره می‌کنند برطرف سازد، رویکرد آموزش مبتنی بر پیامد^۱ است. در این رویکرد به توان‌مندی محصول نهایی برنامه آموزشی توجه می‌شود و مهارت‌های اساسی پایه که لازم است دانش‌آموخته در پایان دوره کسب کرده باشد محور توجه است.

تعریف توان‌مندی پایان دوره^۲ عبارت است از عملکردی که در حد تسلط^۳ در برنامه تعریف شده است و دانش‌آموخته باید بتواند آنها را در این سطح به انجام برساند. توان‌مندی‌ها به طور معمول دربرگیرنده هر سه جزء دانشی، مهارتی و نگرشی می‌باشند و دانسته‌های صرف یک دانش‌آموخته توان‌مندی محسوب نمی‌شوند. نکته مهم این است که این توانایی‌ها قابل اندازه‌گیری نیز هستند.

برای رویکرد آموزش مبتنی بر پیامد مزیت‌های متعددی برشمرده‌اند که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: مرتبط بودن برنامه آموزشی با وظایف شغلی آینده، مشخص شدن اهداف و رسالت دانشگاه در تربیت پزشک عمومی، پذیرش و مقبولیت، وضوح و قابلیت درک، مسؤول نمودن

1 Outcome Based Education

2 Exit Outcome

3 Mastery

فراگیرنده در مقابل یادگیری، انعطاف‌پذیری، فراهم آوردن راهنمای مناسب برای ارزیابی، مشارکت گروه‌های زیاد در برنامه‌ریزی، ابزار مناسب برای ارزشیابی و امکان تداوم برنامه؛ و ارتباط آن با برنامه‌های مقاطع بالاتر.

با توجه به ضرورت تغییر در دوره آموزش پزشکی عمومی که بر اساس گزارش ارزشیابی جامع مشخص گردید، دانشکده پزشکی نسبت به تدوین سند چشم‌انداز بازنگری این دوره اقدام نمود که پس از بررسی‌های فراوان کارشناسی به تصویب شورای دانشگاه رسید. در این سند دانشکده پزشکی موظف گردید تا رسالت، اهداف برنامه و توان‌مندی‌های مورد نظر برای دانش‌آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشگاه را با توجه به رویکرد مبتنی بر پیامد تدوین کند و بر اساس این توان‌مندی‌ها، کلیه اجزای برنامه آموزشی را مورد بازنگری جدی قرار دهد.

با توجه به نقش کلیدی توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان در بازنگری دوره پزشکی عمومی طرح تدوین این توان‌مندی‌ها از سال ۱۳۸۶ آغاز گردید.

برای تدوین چارچوب کلی سند توان‌مندی‌ها، جلسات گروه متمرکز^۴ با حضور دستیاران و نیز دو جلسه گروه اسمی^۵ با شرکت بیش از ۴۵ نفر از اعضای هیأت علمی گروه‌های آموزشی علوم پایه و بالینی برگزار گردید.

پس از تدوین چارچوب کلی، مطالعه تطبیقی چارچوب‌های متعدد توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان که توسط دانشگاه‌ها و سازمان‌های مختلف تهیه شده است، از جمله Scottish Docs اسکاتلند، Tomorrow Doctors انگلستان، Tuning Project اتحادیه اروپا، Global Minimal Essential Requirements تهیه شده توسط انستیتوی بین‌المللی آموزش پزشکی (IIME) و توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان دانشگاه‌های براون و ایندیانا در ایالات متحده، داندی در اسکاتلند و بارسلونا در اسپانیا به انجام رسید.

در ادامه پروژه، کارگاه اولیه تدوین توان‌مندی‌ها در اسفند ماه ۸۷ برگزار و متن اولیه توان‌مندی‌ها تهیه شد. جلسات کمیته اجرایی پروژه برگزار و متن پیش‌نویسی که در کارگاه اولیه تهیه شده بود، مورد بازبینی قرار گرفته و در صورت لزوم جلساتی نیز با گروه‌های کاری مربوط برای اصلاح متن اولیه برگزار گردید.

4 Focus Group
5 Nominal Group

با توجه به اهمیت موضوع مورد نظر، مسئولان پروژه بر آن شدند تا با برگزاری کارگاه یک روزه، از مشارکت تعداد بیشتری از اساتید و صاحب نظران دانشگاه برای نهایی سازی سند مذکور استفاده کرده و زمینه آشنایی آنها با این موضوع را به عنوان یک سند مکتوب که منشاء تصمیم‌گیری در آینده است، فراهم سازند. بدین ترتیب کارگاه نهایی‌سازی توانمندی‌های دانش‌آموختگان در تاریخ ۸۸/۹/۲۶ با حضور بیش از ۸۰ نفر از اعضای محترم هیأت علمی دانشکده برگزار و متن اصلاح شده تهیه شد. بر اساس مصوبه کمیته برنامه‌ریزی دوره پزشکی عمومی مقرر شد تا متن تهیه شده برای دریافت آخرین نظرات اعضای محترم هیأت علمی ارسال شود.

در فاصله بین فروردین تا مرداد ماه ۱۳۸۹ پیش‌نویس سند توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان به همراه فرم نظرخواهی به صورت مکتوب و الکترونیک (از طریق وب‌سایت بازنگری) در اختیار تمامی اعضای محترم هیأت علمی و گروه‌های آموزشی دانشکده قرار گرفت. علاوه بر آن کمیته‌های بازنگری دوره‌های کارآموزی و کارورزی به تفصیل به بررسی سند توان‌مندی‌ها پرداخته و بخشی از سند توان‌مندی‌ها نیز در نشست مشترک کمیته‌های کارآموزی و کارورزی با مسئولان کارآموزی و کارورزی گروه‌ها و بخش‌های آموزشی مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت. همچنین متن سند در جلسه‌ای با شرکت جمعی از دانشجویان و دانش‌آموختگان سال‌های اخیر دانشگاه به بحث گذاشته شد و پیشنهادهای دانش‌آموختگان و دانشجویان نیز دریافت گردید. پس از دو نوبت یادآوری، کلیه نظرات واصله جمع‌بندی شد، مورد بررسی کارگروه نهایی‌سازی سند قرار گرفت و اصلاحات مورد نیاز در سند به عمل آمد. سرانجام متن نهایی سند در نهمین جلسه کمیته برنامه‌ریزی دوره پزشکی عمومی دانشگاه مورد بررسی و تصویب قرار گرفت. برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید با دفتر توسعه آموزش دانشکده پزشکی تماس حاصل فرمایید:

ساختمان شماره ۱ دانشکده پزشکی، طبقه همکف، اتاق ۱۰۴

تلفن: ۸۸۹۷۳۶۷۰

پست الکترونیک: edo_ms@tums.ac.ir

وب سایت: <http://mdreform.tums.ac.ir>

قدردانی

با تشکر از:

سرکار خانم دکتر زهرا سادات مشکانی که در ابتدای این مسیر ما را یاری کردند.

مجریان پروژه:

دکتر فریبا اصغری، دکتر علی افشاری، دکتر علی امینیان، دکتر محمد جلیلی، دکتر لعیا رهبان، دکتر نرگس صالح، دکتر علی لباف، دکتر سارا مرتاض هجری، دکتر عظیم میرزازاده

شرکت کنندگان در کارگاه‌های مقدماتی و نهایی تدوین توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان و مرحله نظرخواهی عمومی:

دکتر کیارش آرامش، دکتر اشرف آل‌یاسین، دکتر فرید ابوالحسنی، دکتر فرید ابوالحسنی شهرضا، آقای نیما ابوالفتح‌زاده، دکتر شهرام اجتماعی‌مهر، دکتر محمدعلی احسانی، دکتر فرخ‌لقا احمدی، دکتر امین آمالی، دکتر هادی احمدی آملی، دکتر زهرا احمدی‌نژاد، دکتر مریم اخیانی، حجت‌الاسلام والمسلمین متوسل، دکتر محمد اربابی، دکتر فرید آزموده اردلان، دکتر مهرناز اسدی، دکتر فهیمه اسدی آملی، دکتر لاله اسلامیان، دکتر طاهره اسماعیل‌نیا، دکتر بهار اشجعی، دکتر محمود اشرفی، دکتر فریبا اصغری، دکتر طاهره افتخار، دکتر علی افشاری، دکتر مصطفی آقامحمدی، دکتر امیرحسین امامی، دکتر شکوه اقدس محامدی، دکتر پروین اکبری، دکتر فیروزه اکبری اسبق، دکتر محمود اکبریان، دکتر علی امینیان، دکتر امیرحسین اورندی، خانم پریسا ایزدی، دکتر مینا ایزدیار، دکتر علیرضا باقری، دکتر علی بخشنده، دکتر بهروز باوریان، دکتر صدیقه برنا، دکتر بابک بهار، دکتر جواد بهجتی اردکانی، دکتر پروین پاسالار، دکتر ام‌البنین پاک‌نژاد، دکتر محمد پژوهی، دکتر غلامرضا پورمند، دکتر منصوره تقاء، دکتر جواد توکلی بزاز، دکتر سیروس جعفری، دکتر علی جعفریان، دکتر محمد جلیلی، دکتر بیژن جهانگیری، دکتر جمشید حاجتی، دکتر زاهد حسین‌خان، دکتر محمدتقی حقی آشتیانی، دکتر زهرا حلاجی، دکتر کاظم حیدری، دکتر شهناز خاقانی، دکتر محمدتقی خرسندی آشتیانی، دکتر زهرا خزعلی، دکتر ناهید خسروشاهی، دکتر صغری خضردوست، دکتر علی خلوت، دکتر ژامک خورگامی، دکتر خدیجه دانشجو، دکتر ماهرخ دائمی، دکتر سهیلا دبیران، دکتر معصومه عسگرشیرازی، دکتر فاطمه رحیمی شعرباف، دکتر عفت رازقی، دکتر عمران محمد رزاقی، دکتر عبدالرحمان رستمیان، دکتر جلال رضایی، دکتر لعیا رهبان، دکتر علی اکبر رهبری‌منش، دکتر رضا رحمانی، دکتر سید رضا ربیسی‌کریمی، دکتر امیرفرهنگ زند پارسا، دکتر میرمصطفی سادات، دکتر محسن ساغری، دکتر رویا ستارزاده، دکتر آریا ستوده، دکتر مسعود ستوده، دکتر فرشته سدادی، دکتر اکبر سلطانی، دکتر احمد سلیم‌زاده، دکتر الهام شاهقلی، دکتر فرهاد شاهی، دکتر ونداد شریفی، دکتر محمد علی شعبانی، دکتر فرهاد شهرام، دکتر شهریار شهریاریان، دکتر سمیرا صابری، دکتر فرح صابونی، دکتر موسی صاحبقرانی، دکتر محمد صادقی، دکتر مصطفی صادقی، دکتر نرگس صالح، دکتر مجتبی صداقت، دکتر سپدرضا

صفایی، دکتر لیلی صفدریان، خانم زینب صیامی، دکتر سیدعبدالحسین طباطبایی، دکتر فائزه عابدی، دکتر آزاده عابدینی، دکتر زهرا عبدی، دکتر زهرا عسگری، دکتر نعمت‌الله علائی، دکتر حمید عمادی، دکتر رامش عمرانی‌پور، دکتر مریم غیاثی، دکتر محمود فرزانه، دکتر فرشید فرمان، دکتر شروین فرهمند، دکتر بابک فلاحی، دکتر غلامحسین فلاحی، دکتر عزیزه قاسمی‌نژاد، دکتر زینت قنبری، دکتر مژگان کاربخش، دکتر رضا کارخانه، دکتر سیدمحمد کاظمینی، دکتر رضا شهریار کامرانی، دکتر مهید کاوه، دکتر احمد کاویانی، دکتر آرمن کچاریان، دکتر عبدالمحمد کجیاف‌زاده، دکتر ابراهیم کریمی، دکتر علیرضا کشتکار جعفری، دکتر امیر کشوری، دکتر داریوش کمال هدایت، دکتر زرین تاج کیهانی‌دوست، دکتر ابوالفضل گلستانی، دکتر علی لباف، دکتر شیرین لسان، دکتر مهناز لنکرانی، دکتر پرویز مالک‌نژاد، دکتر محمدقاسم محسنی، دکتر فاطمه محجوب، دکتر محمود محمدی، دکتر سارا مرتاض هجری، دکتر مرتضی مساوات، دکتر احمد مسعود، دکتر محمد معتمدی، دکتر اشرف معینی، دکتر ستاره میثی، دکتر محمدرضا مهاجری تهرانی، دکتر مهدی مهرانی، دکتر علی پاشا میثی، دکتر عظیم میرزاده، دکتر اکبر میرصالحیان، دکتر رسول میرشریفی، دکتر جواد میکاییلی، دکتر غلامحسین نادری، دکتر طاهره ناصری‌پور، دکتر علیرضا مفید، دکتر سیما مازیار، دکتر فرزانه معتمد، دکتر شفیعه موثقی، دکتر سعید رضا مهرپور، دکتر عبدالهادی ناجی، دکتر سیاوش ناصری‌مقدم، دکتر فاطمه نبوی‌زاده، دکتر امیر نجاتی، دکتر علی‌اکبر نجاتی‌صفا، دکتر مهری نجفی‌ثانی، دکتر ابراهیم نعمتی‌پور، دکتر محسن نصیری طوسی، دکتر احمد علی نوربالا، دکتر بهروز نیکبین، دکتر عباس وثوق مقدم، دکتر کامران یزدانی، دکتر بهاره یغمایی، دکتر فردین یوسف‌شاهی

گروه‌های آموزشی:

گروه پزشکی اجتماعی، گروه بیوشیمی، گروه پزشکی هسته‌ای، گروه روان‌پزشکی، گروه بیماری‌های قلب و عروق

کارشناسان دفتر توسعه آموزش:

سرکار خانم نرگس خاتون عزیزیان، سرکار خانم نیلوفر رادفر، سرکار خانم شیما علی‌آبادی

محورهای توان‌مندی‌ها

۱. مهارت‌های بالینی
۲. مهارت‌های برقراری ارتباط
۳. مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)
۴. ارتقای سلامت و پیشگیری
۵. رشد فردی
۶. تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی
۷. مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله
۸. نظام سلامت و نقش پزشک در آن

تعاریف

۱. مهارت‌های بالینی

دانش‌آموخته دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران^۱ باید توان‌مندی لازم را در طیف گسترده مهارت‌های بالینی، شامل گرفتن شرح‌حال و معاینه بالینی، ثبت و ارزیابی اطلاعات پزشکی حاصل از آنها و انجام اقدامات عملی (پروسیجرها) و تست‌های آزمایشگاهی طبق استانداردهای تعیین شده داشته باشد.

۲. مهارت‌های برقراری ارتباط

دانش‌آموخته دانشگاه باید توانایی لازم را برای برقراری ارتباط مؤثر با بیماران، همراهان بیمار و همکاران خود داشته باشد. علاوه بر این وی باید بتواند صلاحیت خود را در برقراری ارتباط در تمام عرصه‌ها به صورت شفاهی، نوشتاری، الکترونیکی یا تلفنی نشان دهد.

۳. مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)

دانش‌آموخته دانشگاه باید با داشتن نگاه کل‌نگر به بیمار توانایی تهیه فهرستی از مشکلات بیمار و تشخیص‌های افتراقی، انتخاب روش تشخیصی مناسب و تعیین برنامه مراقبتی به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر در مواجهه با مشکل بیمار را داشته باشد. در ضمن وی باید بتواند شرایط خاصی را که نیاز به مشاوره یا ارجاع به متخصص مربوطه است، تشخیص دهد.

از دانش‌آموخته دانشگاه انتظار می‌رود بتواند در جنبه‌های مهم مراقبت از بیمار از جمله اقدامات طبی و جراحی، تجویز دارو، تغذیه، مراقبت در موارد حاد و مزمن و اورژانس، کنترل درد و بازتوانی، توانایی‌های خود را نشان دهد.

۴. ارتقای سلامت و پیشگیری

دانش‌آموخته دانشگاه به منظور همکاری یا راهبری گروه ارائه‌دهندگان خدمات در جهت ارتقای سطح سلامت در فرد و جمعیت در تماس، باید توانایی ارزیابی وضعیت سلامت، تعیین عوامل خطرناک، شناسایی علل بیماری‌ها و عوامل تعیین‌کننده پیش‌آگهی آنها را داشته باشد. او باید بتواند به عنوان

^۱ در ادامه این متن به اختصار دانش‌آموخته دانشگاه گفته می‌شود.

عضوی از تیم سلامت، راهبردهای متناسب ارتقای سلامت در سطوح پیشگیری ابتدایی، اولیه و ثانویه را به عنوان مداخلات مورد انتظار انتخاب کرده و به کار برد.

۵. رشد فردی

دانش‌آموخته دانشگاه باید اهمیت رشد فردی از جمله ارتقای مراقبت از خود، توانایی‌های ذهنی، روانی، اجتماعی، اقتصادی و شغلی را بپذیرد و دانش‌های غیرپزشکی مؤثر در زندگی فردی و حرفه‌ای مانند خودشناسی، روان‌شناسی تغییر، اصول رهبری و مدیریت، و دانش انفورماتیک را بداند و به کار بندد.

۶. تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی

دانش‌آموخته دانشگاه باید با باور به این که شفای بیماران به دست خداوند است و وی از سوی او این توفیق را پیدا کرده است تا وسیله آن را فراهم کند، مجموعه ارزش‌ها، خصوصیات و رفتارهایی را که متضمن اعتماد جامعه به حرفه پزشکی هستند، به عنوان تعهدات حرفه‌ای پزشکی بپذیرد و در طبابت خود به کار بندد. او همین‌طور باید پایبند به رعایت سوگندنامه و راهنماهای اخلاق پزشکی منبعث از ارزش‌های انسانی و معارف اسلامی باشد و بداند تقوای الهی مبنای رعایت تعهد حرفه‌ای پزشک است. همچنین باید توانایی شناسایی مسایل اخلاقی را در طبابت خود داشته باشد و بتواند ضمن توجه به الزامات قانونی و اخلاقی و با احترام به فرهنگ و باورهای افراد ذی‌نفع، در مورد این مسایل تحلیل و تصمیم‌گیری مناسب انجام دهد.

۷. مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله

دانش‌آموخته دانشگاه باید در رویارویی با یک مسأله، قادر به شناسایی مشکل و ابعاد آن باشد، توانایی جمع‌آوری و ارزیابی اطلاعات مرتبط را از بهترین منابع در دسترس داشته باشد، راه‌حل‌های مختلف را شناسایی و ارزیابی نماید، قادر به برآورد احتمال پیامدهای هر یک باشد و سرانجام مناسب‌ترین گزینه را با توجه به شرایط عدم قطعیت در هنگام تصمیم‌گیری انتخاب کند. او باید بتواند جهت اخذ تصمیم نهایی، این توان‌مندی را با اطلاعات خود در حوزه‌های دیگر مانند اولویت‌ها و ارزش‌های مورد قبول خدمت‌گیرندگان و جامعه و همچنین هزینه-اثربخشی راه‌حل‌های ممکن، ادغام کند.

۸. نظام سلامت و نقش پزشک در آن

دانش‌آموخته دانشگاه باید در نظام و شبکه سلامت به عنوان پزشک، آموزش‌دهنده، پژوهش‌گر، مدیر واحد ارایه خدمات سلامت و راهبر سلامت ایفای نقش کند.

زیرمحرها و مصادیق

۱. مهارت‌های بالینی

دانش‌آموخته دانشگاه باید توان‌مندی لازم را در طیف گسترده مهارت‌های بالینی، شامل گرفتن شرح حال و معاینه بالینی، ثبت و ارزیابی اطلاعات پزشکی حاصل از آنها و انجام اقدامات عملی (پروسیجرها) و تست‌های آزمایشگاهی طبق استانداردهای تعیین شده داشته باشد.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
<p>۱. اخذ شرح حال کامل و جامع^v</p> <p>۲. اخذ شرح حال متناسب با شرایط سنی (کودکان، زنان باردار و سالمندان)</p> <p>۳. اخذ شرح حال متمرکز^h بر شکایت اصلی</p>	<p>توانایی گرفتن شرح حال از بیمار، اطرافیان و سایر منابع</p>
<p>۱. معاینه فیزیکی عمومی و جامع بزرگسالان، کودکان (برحسب تقسیم‌بندی رایج سنی)، زنان باردار و سالمندان با رعایت حریم خصوصی^g بیمار و آگاهی از حدود شرعی مرتبط</p> <p>۲. معاینه وضعیت روانی^h</p> <p>۳. معاینه بالینی متمرکز مبتنی بر شکایت اصلی در شرایط اورژانس و غیراورژانس</p>	<p>توانایی انجام معاینه بالینی</p>
<p>۱. دانش‌آموخته دانشگاه باید بتواند اطلاعات مربوط به بیمار بستری و سرپایی را به صورت صحیح ثبت و به شکل مناسب اعم از کتبی و شفاهی ارائه نماید. از جمله این موارد عبارتند از:</p> <ul style="list-style-type: none"> • نوشتن پرونده (از جمله یافته‌های اولیه، سیر پیشرفت بیماری، دستورات، خلاصه پرونده) • نوشتن مشاوره • نوشتن برگه اعزام و ارجاع • نوشتن شرح پروسیجرها 	<p>ثبت و ارزیابی اطلاعات</p>

- 7 Comprehensive
- 8 Focused
- 9 Privacy
- 10 Mental

• نوشتن گواهی فوت

۱. دانش‌آموخته دانشگاه باید بتواند ضرورت انجام پروسیجرهای معمول بالینی، چگونگی عوارض جانبی و محدودیت‌های آنها را برای بیمار شرح دهد و به صورت مستقل و به طور صحیح این پروسیجرها را انجام دهد. پروسیجرهای معمول بالینی مشتمل بر موارد زیر است:

- گرفتن نمونه خون وریدی
- خون‌گیری به منظور انجام کشت خون
- خون‌گیری مویرگی در بزرگسال و اطفال و استفاده از گلوکومتر و آموزش استفاده از آن
- خون‌گیری شریانی به منظور اندازه‌گیری گازهای شریانی
- برقراری راه وریدی محیطی
- تزریق انسولین و آموزش انجام آن
- تزریق: داخل پوست، زیرجلدی، عضلانی و وریدی
- انجام بی حسی موضعی
- اداره راه هوایی
- احیای قلبی - ریوی پایه
- احیای قلبی - ریوی پیشرفته
- دفیبریلاسیون قلبی
- خارج کردن جسم خارجی از راه هوایی (با مانور هایملیش^{۱۱} و ...)
- توراکوستومی با سوزن در پنوموتوراکس فشارنده
- کریکوتیرتومی
- توراکوستنز
- پاراستنز شکمی
- احتیاطات استاندارد به منظور کنترل عفونت به ویژه کار کردن در شرایط استریل

توانایی انجام
اقدامات عملی
(پروسیجرها)

- کنترل خونریزی شدید خارجی
 - بخیه کردن و برداشتن بخیه پوستی
 - پانسمان و مراقبت از زخم
 - اداره زخم سوختگی در مرحله حاد
 - تعبیه و خارج کردن کاتتر مثانه
 - پونکسیون سوپراپوبیک
 - اداره زایمان طبیعی
 - تخلیه سقط ناقص با پنس جفت
 - مانورهای کنترل خونریزی بعد از زایمان
 - انجام پاپ اسمیر
 - انجام پونکسیون لومبر
 - حمل و نقل بیمار مصدوم
 - آتل‌گیری و بانداژ
 - انجام آسپیراسیون مایع مفصلی زانو
 - استفاده از افشانه^{۱۲} و آموزش استفاده از آن به بیمار
 - استفاده از وسایل مونیتورینگ همودینامیک
 - تعبیه رکتال تیوب
 - قرار دادن لوله معده از راه بینی
 - تامپون قدامی بینی
 - خارج کردن جسم خارجی ساده از حلق
 - خارج کردن سرومن از گوش
 - شستشوی چشم با سالین
۲. دانش‌آموخته دانشگاه بهتر است توانایی انجام پروسیجرهای زیر را کسب نماید:
- استفاده مقدماتی از ونتیلاتور

- تعبیه پیس میکرو خارجی
- خارج کردن جسم خارجی سطحی از چشم با اسلیت لمپ
- تخلیه هماتوم زیر ناخن
- توراکوستومی با لوله
- ختنه
- تونومتری چشم
- جا اندازی در رفتگی شانه
- تراکشن پوستی شکستگی‌های اندام تحتانی
- گچ‌گیری اندام

۱. دانش‌آموخته دانشگاه باید بتواند به تنهایی تست‌های آزمایشگاهی و تشخیصی معمول را انجام دهد و از لزوم انجام آنها و محدودیت‌ها و تفسیر اولیه آنان مطلع باشد. این تست‌ها مشتمل بر موارد زیر می‌باشند:

- نمونه‌گیری برای انجام آزمایش‌ها به روش صحیح (مانند نمونه‌گیری خون، ادرار، حلق، مرطوب و اژینال^{۱۳})
- تست توبرکولین
- رنگ آمیزی گرم
- الکتروکاردیوگرافی
- اسمیر خون محیطی
- تست ادراری بارداری
- تست سیلان و انعقاد خون

انجام تست‌های
آزمایشگاهی و
تشخیصی پایه

۲. مهارت‌های برقراری ارتباط

دانش‌آموخته دانشگاه باید توانایی لازم را برای برقراری ارتباط مؤثر با بیماران، همراهان بیمار و همکاران خود داشته باشد. علاوه بر این وی باید بتواند صلاحیت خود را در برقراری ارتباط در تمام عرصه‌ها به صورت شفاهی، نوشتاری، الکترونیکی یا تلفنی نشان دهد.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند فعالانه گوش کند. ۲. به طور مناسب از تکنیک‌های غیرکلامی شامل زبان بدن^{۱۴} استفاده کند. ۳. توانایی به کارگیری مهارت هم‌دلی را داشته باشد. ۴. در روابط بین فردی بیان مؤثر و صمیمی داشته باشد. ۵. بتواند ارتباط کلامی و چشمی مناسبی برقرار کند. 	<p>مهارت‌های پایه در برقراری ارتباط مؤثر</p>
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند از بیمار و همراهان وی اطلاعات لازم را به صورت مناسب جمع‌آوری کند. ۲. بتواند به طور مناسب به بیمار و همراهانش اطلاعات و آموزش‌های لازم را در مورد تشخیص، درمان و پیش‌آگهی ارائه کند. ۳. بتواند با بیمار یا همراهان وی در شرایط خاص (مانند بیمار عصبانی و افسرده، دادن خبر بد، مسائل حساس، اختلاف زبان^{۱۵}، تفاوت فرهنگی^{۱۶} و ...) ارتباط مناسب برقرار کند. ۴. توانایی جلب مشارکت و ایجاد رابطه درمانی با بیمار و همراهان وی را داشته باشد. ۵. بتواند سازمان‌دهی مطلوبی در مصاحبه با بیمار و همراهان وی ایجاد کند. 	<p>برقراری ارتباط مؤثر با بیمار و همراهان / خانواده بیمار</p>
<ol style="list-style-type: none"> ۱. بتواند در مورد مشکلات بیمار با همکاران خود به صورت شفاهی، نوشتاری، تلفنی و یا الکترونیکی مشاوره کند و مشاوره دهد. ۲. بتواند ارتباط مناسب و حرفه‌ای با سایر اعضای تیم سلامت برقرار کند. 	<p>برقراری ارتباط با همکاران، پرسنل پزشکی و</p>

14 Body language
15 Language barrier
16 Cultural diversity

سازمان‌های دولتی

۳. بتواند مهارت‌های لازم را برای فعالیت در گروه و مدیریت تیم سلامت به کار گیرد.

۴. بتواند ارتباط مناسبی با سازمان‌های دولتی و غیردولتی مختلف (مانند بیمه، مالیات، پزشکی قانونی، مسئولین بهداشتی-درمانی و...) برقرار نماید.

سایر موارد

۱. توانایی ایراد سخنرانی به طور مناسب را داشته باشد.

۲. بتواند با جامعه مرتبط به شیوه مناسب از جمله استفاده از وسایل ارتباط جمعی و نوشتن متون علمی، ارتباط برقرار کند.

۳. مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)

دانش‌آموخته دانشگاه باید با داشتن نگاه کل‌نگر به بیمار توانایی تهیه فهرستی از مشکلات بیمار و تشخیص‌های افتراقی، انتخاب روش تشخیصی مناسب و تعیین برنامه مراقبتی به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر در مواجهه با مشکل بیمار را داشته باشد. در ضمن وی باید بتواند شرایط خاصی را که نیاز به مشاوره یا ارجاع به متخصص مربوطه است، تشخیص دهد.

از دانش‌آموخته دانشگاه انتظار می‌رود بتواند در جنبه‌های مهم مراقبت از بیمار از جمله اقدامات طبی و جراحی، تجویز دارو، تغذیه، مراقبت در موارد حاد و مزمن و اورژانس، کنترل درد و بازتوانی، توانایی‌های خود را نشان دهد.

توان‌مندی‌ها

زیرمجموعه

اصول کلی مراقبت از بیمار	توان‌مندی‌ها
۱. بتواند موارد اورژانس را از غیراورژانس افتراق دهد و بر حسب شرایط بیمار مراقبت مناسب را ارایه نماید.	
۲. بتواند به عنوان عضو تیم خدمات سلامت، به طور مناسب از بیمار خود مراقبت نماید.	
۳. بتواند بر اساس یافته‌های برگرفته از شرح حال و معاینه، فهرستی از مشکلات و تشخیص‌های افتراقی را تهیه و با یک اتیولوژی یا پاتورژن ارتباط دهد.	
۴. بتواند برای اثبات یا رد تشخیص‌های افتراقی مطرح شده، تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی لازم را درخواست نماید.	
۵. بتواند نتایج تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی مرتبط با تظاهرات بالینی و بیماری‌های شایع را تفسیر کند.	
۶. بتواند با تفسیر صحیح اطلاعات به دست آمده از اقدامات درخواستی، محتمل‌ترین تشخیص را برای بیمار مطرح کند.	
۷. بر اساس تشخیص بیماری و با تعیین اهداف مشخص، برنامه مراقبتی مناسبی مشتمل بر اقدامات دارویی، جراحی، تغذیه‌ای و روان‌شناختی را طراحی نماید.	
۸. بتواند برنامه مراقبتی بیمار خود را با در نظر گرفتن عوامل زیر طراحی کند:	
• توجه به بیمار به عنوان مجموعه‌ای کامل شامل ابعاد جسمی، روانی و	

معنوی

- فوریت شرایط بیمار و میزان خطری که وی را تهدید می‌کند.
 - هزینه‌های اقدامات و میزان دسترسی به آنها در شرایط کاری خود
 - عوارضی که هر یک از روش‌های درمانی به دنبال دارد.
 - اعتقادات دینی، باورها، نگرانی‌ها، تمایلات و انتظارات بیمار
 - جنبه‌های اخلاق پزشکی و تعهد حرفه‌ای
۹. بتواند مواردی را که نیاز به بستری دارد، از موارد سرپایی تفکیک کند.
۱۰. بتواند در مورد بیماری‌ها و تظاهرات شایع طبی، جراحی و روان‌پزشکی مراقبت‌های لازم را به بیمار خود ارائه کند.
۱۱. محدودیت‌های خود را شناخته و در موارد لزوم از سایر همکاران یا متخصصان مرتبط مشاوره بخواهد یا بیمار را به آنها ارجاع دهد.
۱۲. بتواند ضمن پایش سیر بیماری، برنامه مراقبتی بیمار خود را تنظیم نماید.

تجویز دارو

۱. بتواند در مواقعی که در مراقبت از بیمار استفاده از دارو ضرورت دارد، با رعایت اصول نسخه‌نویسی و در نظر گرفتن عوامل زیر داروی مناسب (در صورت امکان داروی انتخابی^{۱۷}) را با دوز مناسب تجویز کند:

- سن و جنس بیمار
- شرایط عمومی و بیماری‌های همراه
- خصوصیات فارماکوکینتیکی و مکانیسم اثر دارو
- مناسب‌ترین روش برای مصرف داروی مورد نظر، عوارض، تداخلات دارویی و تغییرات (کلینیکی و پاراکلینیکی) ناشی از مصرف دارو
- هزینه دارو و میزان دسترسی به آن در شرایط زندگی بیمار

تغذیه

۱. بتواند در پیشگیری اولیه توصیه‌های تغذیه‌ای لازم را ارائه دهد.
۲. بتواند ارتباط تغذیه و بیماری‌ها را درک کند و نسبت به اصلاح آن اقدام اولیه را انجام دهد.
۳. بتواند ارتباط بین سوءتغذیه و افزایش احتمال ابتلا به بیماری یا کاهش پاسخ

- به درمان را تشخیص داده و برای اصلاح آن مشاوره لازم را در خواست نماید.
۴. بتواند در زمان‌هایی که بیماری نیاز به توصیه‌های تغذیه‌ای ویژه دارد نسبت به ارجاع آن اقدام نماید.
۵. بتواند روش‌های غیرعلمی تغذیه‌ای را شناسایی و توصیه‌های لازم را به بیماران ارائه دهد.
۶. بتواند تداخل مصرف مواد غذایی با داروها را تشخیص دهد.

اقدامات حمایتی

۱. بتواند در مدت زمانی که در حال گردآوری اطلاعات یا انجام اقدامات تشخیصی-درمانی مورد نیاز است، اقدامات تسکینی لازم را برای رفع یا کاهش شکایات بیمار یا علایم بیماری به ویژه درد انجام دهد.
۲. بتواند در مواردی که امکان رفع عامل ایجاد کننده علایم و شکایات وجود ندارد با استفاده از روش‌های موجود از جمله دارویی، فیزیکی و روان‌شناختی، حداکثر اقدامات تسکینی (از جمله رفع درد) را برای بیمار فراهم کند و در صورت نیاز بیمار را به سرویس‌های مربوط ارجاع دهد.

بازتوانی بیمار

۱. بتواند در مورد بازتوانی‌های اولیه در بیماری‌های شایع، آموزش لازم را به بیمار خود ارائه کند.
۲. بتواند در موارد لزوم بیمار خود را به ارائه‌دهندگان خدمات بازتوانی ارجاع دهد.

طب مکمل و

جایگزین (سستی)

۱. بتواند اطلاعات لازم در مورد روش‌های رایج طب مکمل و جایگزین در کشور شامل طب سنتی را کسب و بر اساس آنها توصیه‌های مناسب را به بیمار خود ارائه کند.

۴. ارتقای سلامت و پیشگیری

دانش‌آموخته دانشگاه به منظور همکاری یا راهبری گروه ارائه‌دهندگان خدمات در جهت ارتقای سطح سلامت در فرد و جمعیت در تماس، باید توانایی ارزیابی وضعیت سلامت، تعیین عوامل خطر ساز، شناسایی علل بیماری‌ها و عوامل تعیین کننده پیش‌آگهی آنها را داشته باشد. او باید بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت، راهبردهای متناسب ارتقای سلامت در سطوح پیشگیری ابتدایی^۸، اولیه و ثانویه را به عنوان مداخلات مورد انتظار انتخاب کرده و به کار برد.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
<p>۱. بتواند طیف سلامتی در سیر طبیعی هر رخداد سلامتی را برای فرد و جمعیت در تماس شناسایی کند.</p> <p>۲. بتواند وضعیت کنونی سلامتی فرد و جمعیت در تماس (از جمله تعیین وضعیت همه‌گیری) را با توجه به عوامل مؤثر (از جمله سن، جنس، شغل و...) تعیین کند.</p>	<p>تعیین وضعیت کنونی و ایده‌آل سلامتی فرد و جمعیت در تماس</p>
<p>تواند به عنوان عضوی از تیم سلامت در اجرا و نقد اقدامات زیر نقش مؤثر و مفید ایفا کند:</p> <p>۱. شناسایی عوامل خطر تهدیدکننده سلامتی در فرد و جمعیت در تماس (مانند سیگار، رفتارهای مخاطره آمیز، عوامل محیطی و اقتصادی-اجتماعی و ...)</p> <p>۲. مداخلات سلامتی به منظور کاهش اثر عوامل خطر ساز در فرد و جمعیت در تماس شامل پیشگیری‌های سطوح ابتدایی (ممانعت از فراهم آمدن عوامل خطر) و اول (اجتناب از مواجهه با عوامل خطر فراهم آمده و ...)</p>	<p>اجرا و نقد مداخلات سلامتی در مورد عوامل خطر در فرد و جمعیت در تماس</p>
<p>تواند به عنوان عضوی از تیم سلامت در اجرا و نقد اقدامات زیر نقش مؤثر و مفید ایفا کند:</p> <p>۱. شناسایی مرحله بالینی بیماری</p> <p>۲. شناسایی عوامل تأثیرگذار بر پیش‌آگهی بیماری‌ها</p> <p>۳. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم (غربالگری)</p>	<p>اجرا و نقد راهبردهای ارتقای سلامت مبتنی بر تشخیص زودهنگام و درمان به موقع</p>

۴. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم در اطرافیان و جمعیت افراد مبتلا
۵. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی در راستای کنترل همه‌گیری‌های شایع شامل بیماری‌های عفونی، سوانح و حوادث، بیماری‌های قلبی - عروقی، سرطان‌ها و مشکلات سلامت روان
۶. پیگیری و ارزیابی نتایج مداخلات سلامتی سطح دوم در فرد و جمعیت در تماس

۵. رشد فردی

دانش‌آموخته دانشگاه باید اهمیت رشد فردی از جمله ارتقای مراقبت از خود، توانایی‌های ذهنی، روانی، اجتماعی، اقتصادی و شغلی را بپذیرد و دانش‌های غیرپزشکی مؤثر در زندگی فردی و حرفه‌ای مانند خودشناسی، روان‌شناسی تغییر، اصول رهبری و مدیریت، و دانش انفورماتیک را بداند و به کار بندد.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
۱. اصول سبک زندگی سالم شامل فعالیت‌های جسمی، تغذیه مناسب و پرهیز از رفتارهای پرخطر را به کار گیرد.	جسمی
۱. بتواند توانایی‌ها و ضعف‌های خود را شناسایی کند و با استفاده از اصول مهارت خودآگاهی به طور مناسبی با آنها مواجه شود.	روان‌شناختی
۲. بتواند با بهره‌گیری از آموزه‌های معنوی و مذهبی، آرامش، توانایی روحی، نگرش مثبت، انگیزه و امید را در خود افزایش دهد.	
۳. راه‌های افزایش مهارت قاطعیت و مدیریت خشم را بشناسد و به کار گیرد.	
۴. روش‌های ارتقای اعتماد به نفس را بشناسد و به کار گیرد.	
۵. بتواند موقعیت‌های استرس‌آور را شناسایی کند و با استفاده از اصول مهارت مدیریت استرس به طور مناسبی با آنها مواجه شود.	
۶. بتواند از مهارت تنظیم هیجان در مواقع ضروری به طور مناسب استفاده کند.	
۷. بتواند با ارزیابی و تحلیل عملکرد خود، نیازهای آموزشی خویش را تشخیص داده و با استفاده از روش‌های مناسب توانایی‌های خود را بهبود بخشد (یادگیری مادام‌العمر ^{۱۹}).	
۸. بتواند اصول مدیریت زمان را در تنظیم فعالیت‌های خود به کار گیرد.	
۹. بتواند اصول هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی را در زندگی خود به کار گیرد.	
۱۰. بتواند اصول مدیریت و رهبری را در زندگی خود به کار گیرد.	
۱. بتواند مسیر شغلی ^{۲۰} کوتاه مدت و بلند مدت خود را آگاهانه انتخاب کند.	اجتماعی -
۲. بتواند با رعایت اخلاق حرفه‌ای، اصول مدیریت اقتصادی را برای بهبود	اقتصادی-شغلی

19 Lifelong learning

20 Career path

وضعیت اقتصادی خود به کار گیرد.

۳. بتواند سازمان‌ها و مجامع کشوری و جهانی مرتبط با حرفه خود را شناسایی کرده و با آنها ارتباط برقرار کند.

فناوری اطلاعات

۱. بتواند مهارت‌های فناوری اطلاعات شامل Windows، پست الکترونیکی، جستجوی اینترنتی، اصول تایپ، برنامه‌های Word، PowerPoint، Excel و نرم‌افزارهای تجزیه و تحلیل آماری نظیر SPSS را به کار گیرد.

۲. بتواند از مستندات پزشکی الکترونیک (شامل کتاب‌ها و مجلات) استفاده کند.

۳. بتواند پرونده پزشکی بیمار را به صورت الکترونیک ثبت و از آن استفاده کند.

سایر موارد

۱. بتواند از زبان انگلیسی در حد قابل قبول استفاده کند.

۲. بتواند مستندات حرفه‌ای خود (از قبیل لاگ بوک^{۲۱} و پورتفولیو^{۲۲}) را ثبت و حفظ نماید.

۶. تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی

دانش‌آموخته دانشگاه باید با باور به این که شفای بیماران به دست خداوند است و وی از سوی او این توفیق را پیدا کرده است تا وسیله آن را فراهم کند، مجموعه ارزش‌ها، خصوصیات و رفتارهایی را که متضمن اعتماد جامعه به حرفه پزشکی هستند، به عنوان تعهدات حرفه‌ای پزشکی بپذیرد و در طبابت خود به کار بندد. او همین‌طور باید پایبند به رعایت سوگندنامه و راهنماهای اخلاق پزشکی^{۲۳} منبعث از ارزش‌های انسانی و معارف اسلامی باشد و بداند تقوای الهی مبنای رعایت تعهد حرفه‌ای پزشک است. همچنین باید توانایی شناسایی مسایل اخلاقی را در طبابت خود داشته باشد و بتواند ضمن توجه به الزامات قانونی و اخلاقی و با احترام به فرهنگ و باورهای افراد ذی‌نفع، در مورد این مسایل تحلیل و تصمیم‌گیری مناسب انجام دهد.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
۱. در انتخاب روش درمانی و تشخیصی، بیشترین توجه را به تأمین بهترین منافع برای سلامتی بیمار معطوف کند.	نوع دوستی (تعهد حرفه‌ای)
۲. با بیمار و همراهان وی برخورد مشفقانه و محترمانه داشته باشد و وقت کافی برای ملاقات و مشاوره با آنها اختصاص دهد.	
۳. در مواردی که طرف مشاوره قرار می‌گیرد، در انتقال دانش و توانایی‌های خود دریغ نکند.	
۱. رویکرد کل‌نگر به بیمار داشته باشد.	احترام (تعهد حرفه‌ای)
۲. به اعتقادات، ارزش‌ها، باورها، نگرانی‌ها و نقش اجتماعی بیمار اهمیت بدهد.	
۳. حقوق بیمار، به خصوص بیماران فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری ^{۲۴} ، اعم از استقلال فردی ^{۲۵} ، رازداری و حریم خصوصی را رعایت نماید.	
۴. به استادان خود ارج و احترام نهاده و برخورد مناسب و توأم با احترام با سایر اعضای کادر سلامت داشته باشد.	

23 Code of ethics

24 Capacity

25 Autonomy

<p>۱. وظیفه‌شناسی، مسؤولیت‌پذیر^{۲۶} و قابل اعتماد^{۲۷} باشد.</p> <p>۲. همکاری تیمی مناسبی برای ارائه بهترین کیفیت خدمات به بیماران داشته باشد.</p> <p>۳. بتواند بین وظایف فردی و حرفه‌ای خود به نحو شایسته‌ای تعادل برقرار کند و در حل تعارض احتمالی این نقش‌ها از استدلال و تصمیم‌گیری منطقی بهره گیرد.</p>	<p>وظیفه‌شناسی (تعهد حرفه‌ای)</p>
<p>۱. نقدپذیر و منطقی باشد و حقایق را بپذیرد.</p> <p>۲. به خودآموزی و به‌روز نگهداشتن دانش و مهارت‌های خود مستلزم باشد.</p> <p>۳. به محدودیت‌های دانش و مهارت‌های خود واقف باشد و در موارد لزوم از تخصص و تجربه همکاران کمک بگیرد.</p>	<p>تعالی شغلی (تعهد حرفه‌ای)</p>
<p>۱. از هرگونه تبعیض براساس جنسیت، قومیت، نوع بیماری، مذهب، سطح اجتماعی و اقتصادی، عادات شخصی بیمار و مواردی از این قبیل پرهیز نماید.</p> <p>۲. در استفاده از منابع و امکانات عمومی از اتلاف و اسراف خودداری کند.</p>	<p>عدالت (تعهد حرفه‌ای)</p>
<p>۱. در تمام امور به شرافت و درستکاری و حفظ شأن پزشکی پای‌بند باشد.</p> <p>۲. بتواند موقعیت‌های تعارض منافع^{۳۰} خود را شناسایی و به نحو صحیح مدیریت کند.</p> <p>۳. منضبط و مؤدب باشد و ظاهر، گفتار و رفتار متناسب با شأن پزشک داشته باشد.</p> <p>۴. در برخورد با رفتار غیرحرفه‌ای همکاران، طبق ضوابط حرفه‌ای عمل کند.</p>	<p>شرافت^{۲۸} و درستکاری^{۲۹} (تعهد حرفه‌ای)</p>
<p>۱. به قوانین و ضوابط حرفه پزشکی (از قبیل نحوه صدور گواهی‌ها مانند گواهی فوت، گزارش اجباری بیماری‌ها، نسخه نویسی، بستری اجباری و...) آشنایی داشته باشد و خود را ملزم به رعایت آنها بداند.</p>	<p>حقوق پزشکی^{۳۱}</p>

- 26 Responsible
- 27 Reliable
- 28 Honor
- 29 Integrity
- 30 Conflict of interest
- 31 Medical law

۲. به رعایت مقررات و وظایف حرفه‌ای که از سوی مؤسسه محل خدمت و یا نظام سلامت به او محول شده است پای‌بند باشد.

۳. خود را نسبت به مراجع نظارتی نظام سلامت پاسخ‌گو^{۳۲} بداند.

۱. با دانش پایه‌ای مفاهیم اخلاقی در طب آشنا باشد و در استدلال اخلاقی از آنها بهره‌گیرد.

۲. مسایل اخلاقی را در تعاملات حرفه‌ای خود تشخیص بدهد.

۳. با پای‌بندی به ارزش‌های اخلاقی در پزشکی و با آگاهی از ضوابط قانونی مرتبط، مسایل اخلاقی را به نحو صحیح تجزیه و تحلیل نموده و تصمیم‌گیری نماید.

۴. از مهارت‌هایی نظیر مهارت برقراری ارتباط و استمداد از سایر افراد در حرفه‌های مرتبط برای حصول بهترین نتیجه در تصمیم‌گیری‌های اخلاقی استفاده نماید.

۵. نتیجه تصمیم خود در حل معضل اخلاقی^{۳۳} را ارزیابی کند و از آن در برطرف ساختن نقاط ضعف تصمیم‌گیری‌های خویش بهره‌گیرد.

۶. خود را ملزم به رعایت اخلاق در پژوهش بداند.

استدلال و
تصمیم‌گیری
اخلاقی

۷. مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله

دانش‌آموخته دانشگاه باید در رویارویی با یک مسأله، قادر به شناسایی مشکل و ابعاد آن باشد، توانایی جمع‌آوری و ارزیابی اطلاعات مرتبط را از بهترین منابع در دسترس داشته باشد، راه‌حل‌های مختلف را شناسایی و ارزیابی نماید، قادر به برآورد احتمال پیامدهای هر یک باشد و سرانجام مناسب‌ترین گزینه را با توجه به شرایط عدم قطعیت^{۳۴} در هنگام تصمیم‌گیری انتخاب کند. او باید بتواند جهت اخذ تصمیم نهایی، این توان‌مندی را با اطلاعات خود در حوزه‌های دیگر مانند اولویت‌ها و ارزش‌های مورد قبول خدمت‌گیرندگان و جامعه و همچنین هزینه-اثربخشی^{۳۵} راه‌حل‌های ممکن، ادغام کند.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
<p>۱. بتواند مطالب ارائه شده و مؤلفه‌های فکری^{۳۷} مرتبط با آن را بر اساس استانداردهای تفکر^{۳۸} و با رعایت اصول خردورزی^{۳۹} ارزیابی کند.</p> <p>۲. بتواند با در نظر گرفتن خطاهای استدلال (سفسطه) و خطاهای شناختی، استدلال منطقی انجام دهد.</p>	<p>تفکر انتقادی^{۳۶}</p>
<p>۱. بتواند مشکلات مربوط به حوزه فعالیت خود را شناسایی کند.</p> <p>۲. بتواند مشکلات را به صورت سؤال عینی و قابل پاسخگویی مطرح کند.</p> <p>۳. قادر به تجزیه و تحلیل مشکلات باشد.</p> <p>۴. بتواند برای مشکلات راه‌حل‌هایی ارائه دهد.</p> <p>۵. بتواند با توجه به احتمال پیامدها، امکانات و محدودیت‌های موجود، هزینه-اثربخشی راه‌حل‌ها و اولویت خدمت‌گیرندگان، سود و زیان راه‌حل‌های مختلف را ارزیابی و آنها را ارزش‌گذاری کند.</p> <p>۶. در هنگام تصمیم‌گیری، عدم قطعیت در تصمیم اتخاذ شده و منشأ آن را بشناسد و بتواند با آن مقابله کند.</p>	<p>حل مسأله^{۴۰}</p>

34 Uncertainty

35 Cost effectiveness

36 Critical thinking

37 Elements of thought

38 Standards of thinking

39 Intellectual traits

40 Problem solving

پزشکی مبتنی بر

شواهد^{۴۱}

۱. بتواند محدودیت دانش فعلی خود را در نظر بگیرد و آن چه را که به دانستن آن نیاز دارد، شناسایی کند.
۲. بتواند منابع اطلاعاتی در دسترس (اعم از الکترونیکی و غیرالکترونیکی) را شناسایی کند و با جستجوی شواهد در آنها، شواهد مرتبط و مؤثر را استخراج نماید.
۳. بتواند شواهد مختلف را ارزیابی و سطح آنها را تعیین نماید.
۴. توانایی استفاده از شواهد ثانویه^{۴۲}، کتب مرجع، الگوریتم‌ها و راهنماها^{۴۳} را داشته باشد.
۵. بتواند با در نظر گرفتن محدودیت‌ها، پزشکی مبتنی بر شواهد را در عملکرد روزانه خود به کار گیرد.

41 Evidence Based Medicine

42 Secondary

43 Guidelines

۸. نظام سلامت و نقش پزشک در آن

دانش‌آموخته دانشگاه باید در نظام و شبکه سلامت به عنوان پزشک، آموزش‌دهنده، پژوهش‌گر، مدیر واحد ارایه خدمات سلامت و راهبر سلامت ایفای نقش کند.

توان‌مندی‌ها	زیرمجموعه
<p>۱. نظام سلامت کشور و اجزای آن را را بشناسد و بتواند در موقعیت‌های مختلف در چارچوب آنها فعالیت کند.</p> <p>۲. راهنماها و دستورالعمل‌های نظام سلامت کشور را بشناسد و در موارد مرتبط، خدمات سلامت را بر اساس آنها ارایه کند.</p> <p>۳. خدمات با کیفیت ارتقای سلامت، پیش‌گیری، درمان و بازتوانی را به طور مداوم برای جمعیت در تماس ارائه کند.</p> <p>۴. برای درمان بیمار، هماهنگی‌ها و پی‌گیری‌های لازم را در تیم سلامت به عمل آورد.</p>	<p>ارایه مراقبت‌های اولیه</p>
<p>۱. شیوه زندگی سالم را به خدمت‌گیرنده و خانواده او بیاموزد.</p> <p>۲. به جمعیت در تماس، شیوه مراقبت از خود را بیاموزد.</p> <p>۳. آموزش‌ها و مشاوره‌های لازم را به تیم سلامت ارائه دهد.</p>	آموزش‌دهنده
<p>۱. به عنوان عضوی از تیم سلامت در انجام پژوهش‌های مرتبط با سلامت ایفای نقش کند.</p>	پژوهش‌گر
<p>۱. مصرف خدمات سلامت و منابع واحد را تحلیل و نقد نماید، مراجع و منابع مناسب برای حل مشکلات در این خصوص را بیابد و به شکل مؤثر از آنها استفاده نماید.</p>	مدیر واحد ارایه خدمات
<p>۱. از طریق جلب مشارکت‌های مردمی و همکاری بین‌بخشی از سلامت حمایت کند.</p> <p>۲. کسب توان‌مندی‌های لازم برای ارتقای سلامت در ذی‌نفعان^{۴۴} را تسهیل کند.</p>	راهبر سلامت

واژه‌نامه

- **اختلاف زبان:** یکی از موانع ارتباطی که به دلیل تفاوت در گویش و زبان بین پزشک و بیمار ممکن است ایجاد شود.
- **استانداردهای تفکر:** شاخص‌هایی مانند شفافیت، صحت، دقت، مرتبط بودن، عمق، وسعت، منطق، معناداری و بی‌طرفی که برای تحلیل مؤلفه‌های فکر از آنها استفاده می‌شود.
- **استقلال فردی:** حق انتخاب فرد در محدوده آزادی‌های مشروع اجتماعی و ولایت فرد بر تن و مایملک خود
- **اصول خردورزی:** خصایصی مانند فروتنی، پشتکار، صداقت، شجاعت، اطمینان در استدلال و یکدلی که برای داشتن تفکری دور از تعصب، باید مهارت‌های تفکر انتقادی را همراه آنها مورد استفاده قرار داد.
- **پیشگیری ابتدایی:** ممانعت از ظهور یا رشد عامل خطر بیماری در جامعه
- **حقوق پزشکی:** مجموعه قوانینی که حرفه پزشکی و تعاملات آن را تنظیم می‌نماید.
- **تعارض منافع:** موقعیتی که در آن، هدف اولیه حرفه به طور بالقوه تحت تأثیر منافع شخصی یا گروهی فرد تصمیم‌گیرنده در آن موقعیت قرار گیرد.
- **شواهد ثانویه:** آن دسته از شواهد که با اطلاعات دست اول سر و کار ندارند؛ بلکه به صورت غیرمستقیم از نتایج یک یا چند مطالعه دیگر استفاده می‌کنند؛ مانند مقاله مروری و متاآنالیز و ...
- **ظرفیت تصمیم‌گیری:** توانایی دریافت، تجزیه و تحلیل منطقی اطلاعات و ابراز تمایلات و خواست فردی
- **معضل اخلاقی:** موقعیتی که در آن در دو راهی یا چند راهی انتخاب اخلاقی‌ترین گزینه قرار می‌گیریم به نحوی که هریک از گزینه‌ها نکات مثبت و زیان بار اخلاقی دارند و راه حلی که ضرر اخلاقی نداشته باشد، به ذهن نمی‌رسد.
- **مؤلفه‌های فکری:** اجزایی هستند که با شناخت آنها قادر خواهیم بود روند فکری فرد را تحلیل کنیم. شامل: هدف، دیدگاه، پیش‌فرض، پیامد، اطلاعات و داده‌ها، استنباط و تفسیر، مفهوم و سؤال.

دبیرخانه بازنگری

دانشکده پزشکی، ساختمان شماره یک، اتاق ۱۰۴
وب سایت: <http://mdreform.tums.ac.ir>
پست الکترونیک: mdreform@tums.ac.ir
تلفن: ۸۸۹۷۳۶۷۰